

Załącznik do Uchwały Nr XXV/VI/194/21
Rady Powiatu w Sławnie
z dnia 30 sierpnia 2021 r.

Powiatowy Program Rozwoju

Pieczy Zastępczej

w Powiecie Sławieńskim

na lata 2021-2023

SPIS TREŚCI

	WSTĘP	3
1.	ZADANIA GMINY I POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	4
1.1.	Zadania gminy	4
1.2.	Zadania powiatu	5
2.	ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM	7
3.	DIAGNOZA PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO	13
3.1.	Rodzinna piecza zastępcza	13
3.2.	Instytucjonalna piecza zastępcza	16
3.3.	Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	18
4.	POTRZEBY POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	21
5.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	22
6.	CELE, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU	24
7.	LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2021-2023	28
8.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	29
9.	MONITOROWANIE PROGRAMU	29

Wstęp

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r., poz. 821) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Uchwałą Nr XXXVIII/V/266/18 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 29 maja 2018r. przyjęto Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020, ze względu na zakończony okres obowiązywania Programu, należało opracować nowy dokument w oparciu o potrzeby środowiska lokalnego.

Opracowany Program jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sławieńskim na lata 2016-2023 oraz z ogólną koncepcją strategii na poziomie województwa, a także z kierunkami polityki prorodzinnej państwa w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Korelacja tych dokumentów stwarza możliwości pozyskiwania dodatkowych środków pozabudżetowych, przeznaczonych na wspieranie i realizację działań dotyczących budowania powiatowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Należy podkreślić, że obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Powyższy obowiązek jednostki realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami służby zdrowia, a także kościołami i związkami wyznaniowymi jak również organizacjami pozarządowymi.

Elementem składowym niniejszego Programu jest limit rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego.

Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na trzy kolejne lata, ma na celu usprawnienie zadań nałożonych przez ustawodawcę. Program zawiera w sobie cele i kierunki działań w perspektywie trzyletniej, które będą podejmowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, uwzględniając przy tym potrzeby rodzin zastępczych i ich podopiecznych. Mając na uwadze dynamikę następujących zmian w systemie pieczy możliwa jest korekta dokumentu w trakcie jego realizacji.

W niniejszym dokumencie dokonano diagnozy pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego oraz przeprowadzono analizę zagrożeń środowisk rodzin biologicznych w powiecie sławieńskim za lata 2017-2019.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023 wyznacza kierunki rozwoju pieczy zastępczej w zakresie realizacji zadań systemu rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1. ZADANIA GMINY I POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

1.1. Zadania gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r., poz. 821) do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy,

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1.2. Zadania powiatu.

Do zadań własnych powiatu wynikających z ww. ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego,
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia,
  - b) specjalistycznego poradnictwa,
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,

- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- 10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy,
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- 12) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego,
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji dotyczącej powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty przez rodzica biologicznego, którego dziecko przebywa w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy,
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- 3) finansowanie dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty o której mowa w art. 115 ust. 2a ustawy.

Przy realizacji powyższych zadań w zakresie pieczy zastępczej istotną rolę odgrywa współpraca wszystkich instytucji zarówno na szczeblu powiatowym jak i gminnym. Wspólne działania mają na celu stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ukierunkowanego na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie sławieńskim.

2. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM

Powiat sławieński położony jest w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, jego powierzchnia wynosi 1.043 km², natomiast liczba ludności kształtuje się na poziomie 56.409 mieszkańców (dane z Urzędu Statystycznego w Szczecinie za rok 2018). W skład powiatu wchodzi 6 gmin, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Powierzchnia i ludność poszczególnych gmin powiatu sławieńskiego.

Gmina	Powierzchnia (w km ²)	Ludność (stan na 2018r.)
Miasto Sławno	16	12 528
Miasto Darłowo	20	13 759
Gmina Sławno	284	8 899
Gmina Darłowo	269	7 973
Gmina Postomino	227	6 915
Gmina Malechowo	227	6 335

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Z przedstawionych danych wynika, że najwięcej mieszkańców powiatu sławieńskiego zamieszkuje na terenie miasta Darłowa oraz miasta Sławna. Gminy wiejskie powiatu obejmują swym zasięgiem podobną powierzchnię, a gęstość zaludnienia kształtuje się na podobnym poziomie.

Zadania gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są przez ośrodki pomocy społecznej. Jednym z zadań należących do gminy jest prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci. Na terenie powiatu sławieńskiego funkcjonują następujące placówki wsparcia dziennego:

LP	NAZWA OPS	TYP PLACÓWKI	LOKALIZACJA
1.	Miejski Ośrodek Pomocy	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań,	• „Nasze Wspólne Gniazdo”

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2021-2023

	Spółecznej w Sławnie ul. Mielczarskiego 1 76-100 Sławno	świetlica, klub i ognisko wychowawcze z elementami socjoterapeutycznymi	ul. Rapackiego 10, 76-100 Sławno
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie ul. o. D. Tynieckiego 20 76-150 Darłowo	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań, świetlica, klub i ognisko wychowawcze Miejsca dla 50 dzieci, w dobie pandemii 30 dzieci Wychowankowie mogą korzystać z pomocy dydaktycznej wychowawców mającą na celu kompensację braków, pomoc w odrabianiu zadań domowych, w nadrabianiu zaległości w nauce czy utrwalaniu poszczególnych partii materiału. w czasie wolnym świetlica zapewnia różnorodność zajęć: tj zajęcia z profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia, zajęcia plastyczno – techniczne, zajęcia profilaktyczne w zakresie uzależnień, niebezpieczeństw czyhających w internecie, nauka tolerancji i poszanowania innych, nauka asertywności oraz eliminowanie przejawów agresji w czasie wakacji organizowane są półkolonie. Ponadto organizowane są wycieczki do muzeum, kina.	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica Środowiskowa „Bezpieczna Przystań” ul. Franciszkańska 2, 76-150 Darłowo
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie ul. o. D. Tynieckiego 2 76-150 Darłowo	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań, świetlica, klub i ognisko wychowawcze Placówka realizuje głównie zadania polegające na wspieraniu dzieci i ich rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej (pomoc w nauce, prowadzenie zajęć profilaktycznych, organizowanie czasu wolnego, organizacja zajęć integracyjnych). Placówka działa w oparciu o plan roczny(zajęcia tematyczne), plan tygodniowy (zajęcia plastyczno - kreatywne, ruchowe, kulinarne). W okresie pandemii prowadzone były działania w oparciu o Facebook (udostępnianie wszelkich treści i materiałów) oraz dostępność wychowawcy placówki pod numerem telefonu i komunikatorze Messenger). Do placówki uczęszczało 15 dzieci.	<ul style="list-style-type: none"> • Drozdowo
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie Malechowo 22 A	13 placówek wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań, świetlica, klub i ognisko wychowawcze 11 placówek po 15 dzieci 2 placówki 30 dzieci	<ul style="list-style-type: none"> • Gorzyca „Kolorowe Wianki” • Kosierzewo „Biedronki” • Karwice „Sokoły”

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2021-2023

	76-142 Malechowo	Obecnie prowadzą działalność typowo opiekuńczą: pomoc w odrabianiu lekcji, zajęcia rozwijające zainteresowania.	<ul style="list-style-type: none"> • Kusice „Smoki” • Sulechowo „Błyskawice” • Laski „Liski urwiski” • Niemica • Święcianowo „Chata małolata” • Ostrowiec „Tygrysy” • Paprotki „Świetliki” • Pękanino • Podgórki „Pioruny” • Przystawy „Giganci”
5.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie ul. Gdańska 18 76-100 Sławno	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego, koła zainteresowań, świetlica, klub i ognisko wychowawcze Zajęcia: pomoc w nauce, pomocy w odrabianiu lekcji, a także zajęcia z języka angielskiego, zajęcia komputerowe oraz zajęcia z robotyki. Wsparcie psychologa.	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica środowiskowa „Sławieńskie Świetlicowo” punkty: 1) Żukowo 65, 76-100 Sławno. 2) Kwasowo 1c, 76-100 Sławno. 3) Wrześnica 111, 76-100 Sławno. 4) Smardzewo 32, 76-100 Sławno. 5) Tychowo 23a, 76-100 Sławno. 6) Warszkowo, ul. Słupska 56, 76-100 Sławno.
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie Postomino 30 76-113 Postomino	1 placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczo-specjalistycznego, koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze z elementami socjoterapeutycznymi, korekcyjnymi, kompensacyjnymi i logopedycznymi Ilość miejsc dla dzieci -60 W ramach zadania oferowane są n/w zajęcia i wsparcie: - opieka i wychowanie dziecka w placówkach wsparcia dziennego, - możliwość skorzystania z zajęć : socjoterapeutycznych, kulinarnych, arteterapii, muzykoterapii, sportowych, artystycznych, tanecznych, teatralnych, profilaktyczne, indywidualne, korekcyjne, logopedyczne, poradnictwo pedagogiczne - wspieranie, umacnianie i pedagogizacji rodziców w placówkach wsparcia dziennego, - możliwość skorzystania z : dyżur specjalisty terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, dyżur pracownika socjalnego, dyżur interwencja kryzysowa, dyżur pedagoga, radcy prawnego, specjalisty mediacji. - uczestnictwo w warsztatach szkoły dla rodziców, warsztatach kształtowania	<ul style="list-style-type: none"> • Postomino z filią w Królewie.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2021-2023

		kompetencji i umiejętności społecznych, warsztatach nauki planowania udanego życia: racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi, racjonalne gospodarowanie zasobami żywnościowymi i warsztatach nauki dnia codziennego	
--	--	---	--

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z powiatu sławieńskiego.

W celu dokonania analizy zagrożeń rodzin biologicznych zestawiono dane pozyskane z 6 ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych pracą socjalną i pomocą materialną w latach 2017 – 2019.

	2017	2018	2019
Miasto Sławno	588	526	477
Miasto Darłowo	567	479	525
Gmina Sławno	570	506	458
Gmina Darłowo	736	513	339
Gmina Postomino	624	431	394
Gmina Malechowo	306	312	358
Razem	3391	2767	2551

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z powiatu sławieńskiego.

Analizując powyższe dane w latach 2017 – 2019 zauważalny był spadek liczby rodzin objętych przez ośrodki pomocy społecznej pracą socjalną i pomocą materialną. Najwięcej rodzin korzystających z tego typu pomocy odnotowano w 2017r. gminie Darłowo i w gminie Postomino.

Tabela nr 3. Liczba rodzin przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze w latach 2017 – 2019.

	2017	2018	2019
Miasto Sławno	42	42	43
Miasto Darłowo	6	5	5
Gmina Sławno	40	28	33
Gmina Darłowo	34	33	28
Gmina Postomino	20	18	17
Gmina Malechowo	20	19	22
Razem	162	145	148

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z powiatu sławieńskiego.

Z analizy powyższych danych wynika, że liczba rodzin przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze na przestrzeni lat 2017-2019 zmniejszyła się w gminie Darłowo oraz gminie Postomino, natomiast wzrosły w Mieście Sławno, Gminie Sławno oraz Gminie Malechowo.

Wspieranie rodzin przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze należy do zadań gminy i ma na celu podejmowanie planowych i zintegrowanych działań przywracających rodzinie zdolności do wypełniania tej funkcji. Wszystkie gminy powiatu sławieńskiego wspierają rodziców biologicznych głównie w następujących formach realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej są to:

- praca socjalna,
- wsparcie asystenta rodziny,
- poradnictwo specjalistyczne,
- dostępność do usług opiekuńczych,
- pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto na terenie powiatu sławieńskiego funkcjonuje Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sławnie oraz filia w Darłowie. Zadaniem Poradni jest podstawowa opieka psychologiczno – pedagogiczna nad dziećmi zamieszkującymi na terenie powiatu sławieńskiego oraz nad uczniami szkół działających w powiecie (do 19. roku życia).

Praca z rodziną prowadzona jest również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Zgodnie z założeniami ustawy, kluczową rolę w pracy z rodziną biologiczną odgrywa asystent rodziny, który może w tym samym czasie prowadzić pracę z nie większą liczbą rodzin niż 15. Od 2017 roku w 5 gminach powiatu sławieńskiego zatrudnionych jest po 2 asystentów rodziny, natomiast w Gminie Malechowo 1 asystent rodziny. Zauważalny jest spadek liczby rodzin objętych tą formą wsparcia. W roku 2017 w powiecie sławieńskim zatrudnionych było 10 asystentów rodziny, którzy pracowali ze 151 rodzinami, w roku 2018 – 11 asystentów, którzy objęli wsparciem 131 rodzin, podobnie w roku 2019 zatrudnionych było 11 asystentów pracujących ze 130 rodzinami. Powyższe informacje ilustruje Tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu sławieńskiego w latach 2017 – 2019.

Gmina	2017		2018		2019	
	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELICZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2021-2023

Miasto Sławno	2	29	2	32	2	30
Miasto Darłowo	2	24	2	19	2	18
Gmina Sławno	2	33	2	22	2	30
Gmina Darłowo	2	29	2	25	2	20
Gmina Postomino	1	20	2	18	2	17
Gmina Malechowo	1	16	1	15	1	15
Razem	10	151	11	131	11	130

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu sławieńskiego.

Liczba rodzin z powiatu sławieńskiego zagrożonych odebraniem dzieci w latach 2017-2019 co roku wzrastała. Zdecydowana większość tych rodzin pochodzi z terenu Miasta Sławno i Gminy Darłowo, natomiast najmniejsza z terenu Gminy Darłowo i Miasta Darłowo.

Tabela nr 5. Liczba rodzin z powiatu sławieńskiego zagrożonych odebraniem dzieci w latach 2017 – 2019.

	2017	2018	2019
Miasto Sławno	4	7	11
Miasto Darłowo	2	6	5
Gmina Sławno	7	5	6
Gmina Darłowo	28	24	19
Gmina Postomino	10	4	5
Gmina Malechowo	4	6	7
Razem	55	52	53

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu sławieńskiego.

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzina ta może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy asystenta rodziny pomaga w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na przestrzeni lat 2017-2019 na terenie powiatu sławieńskiego nie funkcjonowała żadna rodzina wspierająca.

3. DIAGNOZA PIELCZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO

3.1 Rodzinna piecza zastępcza

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego czasowa forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym:

- odpowiednie warunki bytowe,
- możliwości rozwoju fizycznego i społecznego,
- możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka,
- możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka. Rodziny zastępcze dzielą się na:

- a) spokrewnione,
- b) niezawodowe,
- c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne.

Tabela nr 6. Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017 – 2019 (stan na dzień 31 grudnia).

	2017		2018		2019	
	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
RAZEM	85	118	81	121	73	114

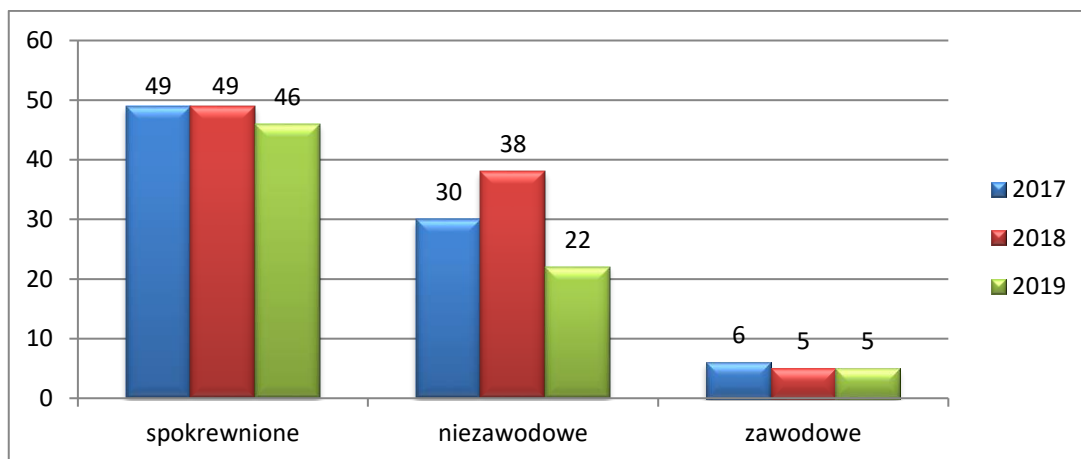
Źródło: opracowanie własne

W rodzinach zastępczych niezawodowych i zawodowych możliwe jest umieszczenie nie więcej niż 3 dzieci, natomiast w rodzinnych domach dziecka, nie więcej niż 8. Przekroczenie wskazanych limitów możliwe jest w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, jednak musi odbyć się to za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka i po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej podczas umieszczeń dzieci w pieczy rodzinnej przestrzega limitu dzieci (wyjątek stanowią rodzeństwa).

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELCZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2021-2023

Od roku 2018 widoczny jest spadek rodzin zastępczych natomiast w roku 2019 odnotowano znaczny spadek dzieci przebywających w rodzinach, który wynikał między innymi z licznych procesów usamodzielniania pełnoletnich wychowanków oraz w związku z powrotem dzieci pod opiekę rodziców biologicznych.

Wykres nr 1. Liczba rodzin zastępczych w powiecie sławieńskim w latach 2017 – 2019 (stan na dzień 31 grudnia).

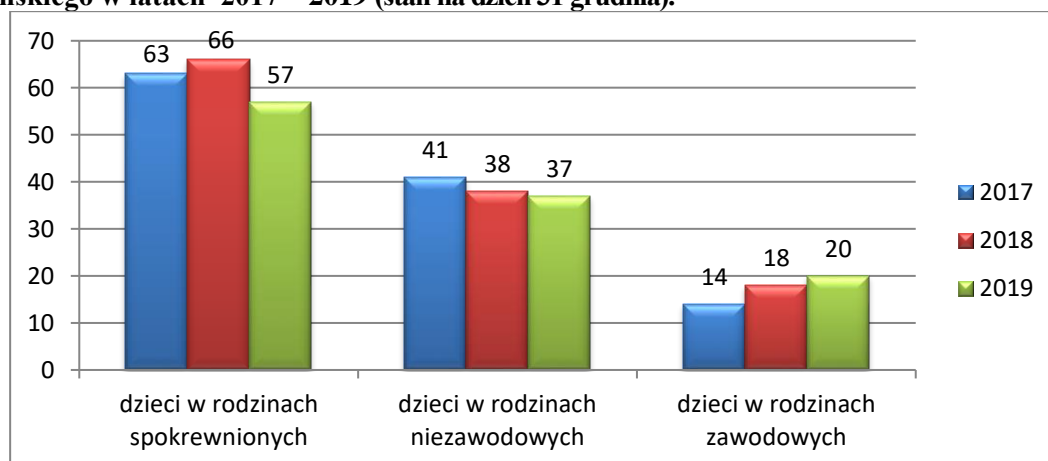

Źródło: opracowanie własne.

Powyższy wykres przedstawia liczbę rodzin zastępczych w powiecie sławieńskim w latach 2017-2019 z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe. Na jego podstawie wywnioskować można, że największą grupę stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, natomiast najmniejszą rodziny zastępcze zawodowe.

Największa liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego była w roku 2017 – 85 rodzin, natomiast najmniejsza w roku 2019 – 73 rodzin.

Wykres nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu sławieńskiego w latach 2017 – 2019 (stan na dzień 31 grudnia).

Źródło: opracowanie własne.

Wykres Nr 2 prezentuje liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu sławieńskiego w latach 2017 - 2019. Zauważyć można nieznaczny spadek liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spokrewnionych, w rodzinach niezawodowych liczba dzieci utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast liczba dzieci w rodzinach zawodowych wzrosła.

Tabela nr 7. Liczba dzieci, które zostały umieszczone w rodzinach zastępczych w latach 2017 – 2019.

2017	2018	2019
20	27	27

Źródło: opracowanie własne.

Tabela nr 7 przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. W latach 2018-2019 liczba dzieci utrzymuje się na tym samym poziomie.

W związku z powyższym istnieje pilna potrzeba pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, w celu zabezpieczenia opieki nad dziećmi trwale lub czasowo pozbawionymi pieczy rodzicielskiej, w tym rodzin specjalistycznych, które będą mogły sprawować opiekę nad dziećmi wymagającymi specjalistycznych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych, których jest coraz więcej.

Tabela nr 8. Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą w latach 2017 – 2019.

	2017	2018	2019
Powrót do rodziny biologicznej	6	4	9
Adopcja	2	2	7
Usamodzielniania	12	11	11
Przejęcie do innej formy pieczy zastępczej	2	3	3
RAZEM	22	20	30

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2017-2018 liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą kształtuje się na podobnym poziomie, natomiast wzrost liczby dzieci obserwujemy w roku 2019. W tym roku zwiększyła się liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej oraz skierowanych do adopcji. W latach 2017-2019 liczba dzieci po 18 r.ż., które rozpoczęły proces usamodzielniania, kształtuje się na podobnym poziomie.

Znaczną grupę stanowią osoby pełnoletnie pozostające w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

Jedną z głównych przyczyn pozostania wychowanków w dotychczasowej rodzinie zastępczej po osiągnięciu pełnoletności jest wyższe świadczenie pieniężne, które rodzina zastępcza otrzymuje na utrzymanie takiej osoby w wysokości 694,00 zł (spokrewniona rodzina zastępcza) lub 1.052,00 zł (zawodowa i niezawodowa rodzina zastępcza) miesięcznie niż pomoc na kontynuowanie nauki w wysokości 526,00 zł miesięcznie, którą otrzymywałby wychowanek po opuszczeniu rodziny.

Rodziny zastępcze na wniosek obejmowane są opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych. Należy przestrzegać zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczącej limitu rodzin. Obecnie ORPZ (stan na dzień 31 grudnia 2019) w Sławnie zatrudnia 4 koordynatorów i 1 pracownika socjalnego mających pod opieką łącznie 73 rodziny. W związku z przejściem pod opiekę rodzin zastępczych przez pracownika socjalnego, który zgodnie z ustawą nie ma limitu przydziału rodzin zastępczych nie ma potrzeby planowania zatrudnienia kolejnych koordynatorów pieczy zastępczej.

3.2 Instytucjonalna piecza zastępcza

W sytuacji wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 i ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r., poz. 821), „w placówce opiekuńczo-wychowawczej są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie”. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa.

Do dnia 31 grudnia 2020 r. opieka instytucjonalna nad dziećmi z terenu powiatu sławieńskiego zapewniona była przez 2 placówki:

- **Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Darłowie** - 30 miejsc,
- **Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Sławnie** - 30 miejsc.

Powyższe Placówki całkowicie zabezpieczały potrzeby powiatu w zakresie miejsc dla dzieci w pieczy instytucjonalnej.

Łączna liczba umieszczeń dzieci w placówkach w poszczególnych latach wyniosła:

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELICZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2021-2023

- a) 2017 – 14 umieszczeń
- b) 2018 – 14 umieszczeń
- c) 2019- 34 umieszczeń, w tym 21 dzieci umieszczonych i przebywających w placówce, 13 dzieci umieszczonych interwencyjnie (dzieci przebywały od 2 do 5 dni w placówce, po czym zostały umieszczone w rodzinach zastępczych).

Tabela nr 9. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu sławieńskiego (stan na dzień 31 grudnia).

	2017	2018	2019
Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Darłowie	29	30	31
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Sławnie	26	23	31
Razem	55	53	62

Źródło: opracowanie własne.

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli należy stwierdzić, że w roku 2018 zmalała liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, natomiast w roku 2019 występuje tendencja rosnąca. W roku 2019 zwiększyła się również liczba wydanych skierowań do placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Mając na uwadze powyższe należy rozwijać rodzinną pieczę zastępczą. Rodzina zastępcza ma możliwość stworzenia warunków opieki i wychowania najbardziej zbliżonych do rodziny naturalnej. Ponadto może stworzyć dziecku namiastkę prawdziwego domu rodzinnego oraz może poświęcić mu dużo więcej czasu i uwagi niż wychowawca w placówce.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2012 r., mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia (przebywać w tych placówkach będą mogły do dnia 31 grudnia 2019r.). Po upływie tego okresu w placówkach będą mogły przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia.

Zgodnie z art. 230 ww. ustawy liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych (do dnia 1 stycznia 2021r.) nie może być wyższa niż 30.

Na podstawie art. 95 ustawy można będzie umieścić w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność. Taka sytuacja będzie wymagała reorganizacji instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego tj.

przekształcenia Placówek z 30 miejscami na Placówki z 14 miejscami. Od 1 stycznia 2021r. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Sławnie (zwana dalej: POW) funkcjonuje jako POW nr 1 i POW nr 2. Obie są typu socjalizacyjnego, interwencyjnego oraz specjalistyczno – terapeutycznego. Analogicznie Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Darłowie (zwany dalej: DD) działa jako DD nr 1, tj. placówka opiekuńczo - wychowawcza typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno - terapeutycznego oraz DD nr 2, tj. placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego i specjalistyczno – terapeutycznego.

W latach 2017 – 2019 w Placówkach na terenie powiatu sławieńskiego przebywały dzieci poniżej 7 roku życia, które zostały umieszczone wraz ze starszym rodzeństwem lub przemawiał za tym stan zdrowia dziecka. W obu placówkach było łącznie 9 takich dzieci, w roku 2017 - 1 dziecko, w roku 2018 – 4 dzieci i w 2019 – 4 dzieci.

Tabela nr 10. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2017-2019 z podziałem na wiek (stan na dzień 31 grudnia).

Przedział wiekowy	2017	2018	2019
0-3	0	1	2
4-6	1	4	4
7-13	24	16	19
14-17	23	27	30
18 -25	7	5	7
Razem	55	53	62

Źródło: opracowanie własne.

Mając na uwadze powyższe, konieczny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku braku możliwości zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, dlatego też należy poszukiwać kandydatów na rodziny zawodowe i niezawodowe.

3.3 Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

- 1) przyznaje się pomoc na :

- a) kontynuowanie nauki,
  - b) usamodzielnienie,
  - c) zagospodarowanie,
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
- a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
  - b) zatrudnienia,
- 3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Jednym z warunków otrzymania pomocy jest opracowanie przez osobę usamodzielnianą wraz z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności indywidualnego programu usamodzielnienia, który określa m.in. zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu zatrudnienia.

Program zatwierdzany jest przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

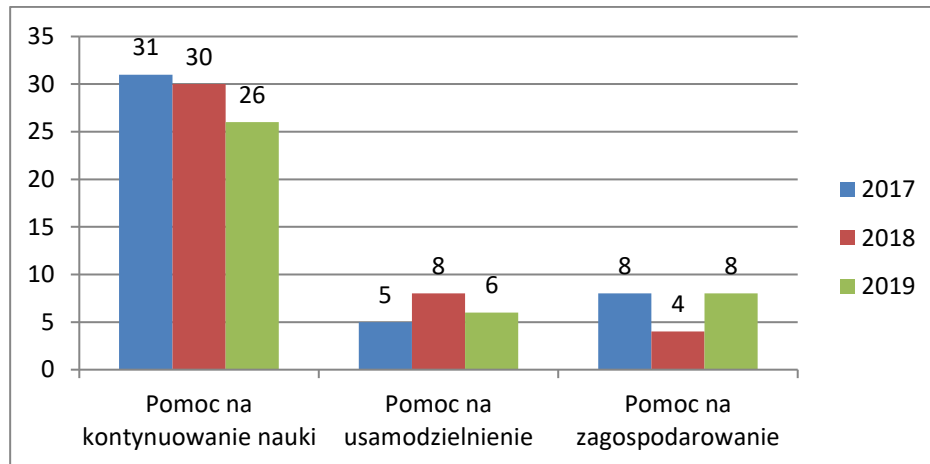
Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo – wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. Osoba usamodzielniana zobowiązana jest wskazać osobę, która podejmie się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby, co najmniej na rok przed osiągnięciem pełnoletności.

Szczegółowe warunki udzielania pomocy osobom usamodzielnianym reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Liczbę osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze, które skorzystały z pomocy na przełomie lat 2017 - 2019 przedstawia wykres nr 3. Analizując zawarte w nim dane wskazać należy, że najchętniej wybieraną formą wsparcia wychowanków jest pomoc na kontynuowanie nauki. Należy zauważyć, że liczba osób zainteresowanych tą formą wsparcia jest na podobnym poziomie. Wynikać, to może z faktu, że coraz częściej osoby pełnoletnie decydują się pozostać w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż

do ukończenia 25. roku życia. Wybór ten spowodowany jest m. in. wyższym świadczeniem pieniężnym, które rodzina zastępcza otrzymuje na utrzymanie takiej osoby niż comiesięczna pomoc na kontynuowanie nauki, którą otrzymywałyby wychowanek po opuszczeniu rodziny.

Wykres nr 3. Pomoc dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze.

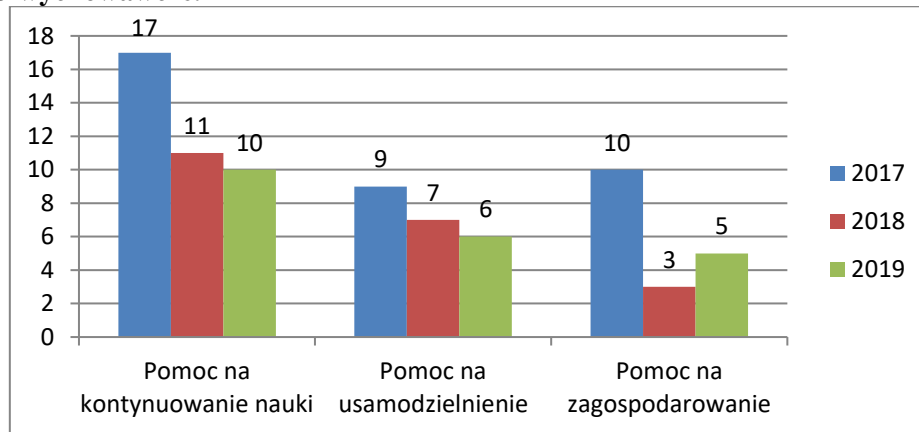
Źródło: opracowanie własne.

Z pomocy na usamodzielnienie w latach 2017-2019 skorzystało łącznie 19 wychowanków, w tym najwięcej w roku 2018, tj. 8 osób. Pomoc na zagospodarowanie wykorzystało łącznie 20 osób.

Wykres nr 4 przedstawia liczbę pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, którzy skorzystali z pomocy na przełomie lat 2017 – 2019. Podobnie jak w przypadku osób opuszczających rodziny zastępcze, najczęściej przyznawaną pomocą dla osób usamodzielnianych z placówek jest pomoc na kontynuowanie nauki. Po opuszczeniu placówki opiekuńczo – wychowawczej często pomoc na kontynuowanie nauki stanowi główne źródło utrzymania wychowanków. W związku z powyższym osoby usamodzielniane, po opuszczeniu pieczy zastępczej, częściej decydują się na podjęcie dalszej nauki. Uzyskanie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w przyszłości może pomóc w podjęciu zatrudnienia i poprawienia sytuacji materialno – bytowej wychowanków.

Wychowankowie pieczy zastępczej mają możliwość korzystania z bezpłatnych porad psychologicznych oraz prawnych.

Wykres nr 4. Pomoc dla osób usamodzielnianych opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Źródło: opracowanie własne.

4. POTRZEBY POWIATU W ZAKRESIE PIELCZY ZASTĘPCZEJ

- 1) Rozwijanie systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
- 2) Zwiększenie liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego, w szczególności rodzin zastępczych niezawodowych.
- 3) Budowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego.
- 4) Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań wynikających z pełnionej roli, w tym zabezpieczenia potrzeb dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.
- 5) Przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego rodziców zastępczych.
- 6) Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych, w szczególności poprzez tworzenie grup wsparcia oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa.
- 7) Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla rodziców zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.
- 8) Organizowanie wsparcia psychologiczno – pedagogicznego dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w siedzibie ORPZ w odpowiednio dostosowanym pomieszczeniu.
- 9) Zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownikom ORPZ szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
- 10) Stworzenie usamodzielniającym się wychowankom przebywającym w pieczy zastępczej, warunków do aktywizacji społecznej, zawodowej i mieszkaniowej poprzez większe zaangażowanie opiekunów usamodzielnienia oraz wykorzystanie zasobów i możliwości gmin.

- 11) Tworzenie i realizacja indywidualnych programów usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z pieczy zastępczej.
- 12) Organizowanie wsparcia dla osób usamodzielnianych, w tym zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej.
- 13) Nawiązanie i utrzymanie współpracy z osobami i instytucjami wspierającymi.
- 14) Sukcesywne podnoszenie standardów pracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w pracę z rodziną oraz współpraca w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- 15) Zwiększenie umiejętności społecznych i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców/opiekunów, wsparcie specjalistyczne oraz edukacja finansowa poprzez realizację „Regionalnej Akademii Dzieci i Młodzieży” oraz współpracę z asystentami ośrodków pomocy społecznej.
- 16) Zabezpieczenie środków finansowych na wypłatę świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych i osób usamodzielnianych.
- 17) Stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną mającą trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji w oparciu o działania profilaktyczne
- 18) Dostosowanie Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej w Sławnie oraz Domu Dziecka w Darłowie do obowiązujących standardów w zakresie organizacyjno-technicznym oraz liczby dzieci w placówkach.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Analizując potrzeby powiatu sławieńskiego w zakresie pieczy zastępczej zaznaczyć należy, że realizowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zadania obejmują szeroki i zróżnicowany tematycznie obszar funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej. Zadania te obejmują m. in. pozyskiwanie kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej, wspieranie istniejących już rodzin zastępczych oraz przebywających w nich dzieci, poprzez współpracę z osobami i instytucjami wspierającymi, doskonalenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną mającą trudności w prawidłowym wypełnianiu swych funkcji.

Priorytetem w przedstawionych powyżej potrzebach jest:

- współpraca z właściwymi ośrodkami pomocy społecznej, w tym z asystentem rodziny, w zakresie wielokierunkowej pracy z rodzinami zagrożonymi odebraniem dzieci wskutek ich niewydolności wychowawczo - opiekuńczej,
- zapewnienie dzieciom miejsca w rodzinach zastępczych,
- pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe,

- organizowanie wsparcia poprzez tworzenie grup wsparcia i dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- tworzenie i realizacja programów usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków przebywających w pieczy zastępczej.

Dodatkowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie przystępuje do realizacji projektu „Regionalna Akademia Dzieci i Młodzieży” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 działanie: 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.

Celem głównym projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych, środowiskowych i opiekuńczych przez wspieranie rodziny i pieczy zastępczej w pełnieniu ról opiekuńczo- wychowawczych, podniesienie kompetencji rodzicielskich i społecznych dzieci i młodzieży, z uwzględnieniem wychowanków pieczy i usamodzielnianych, zmierzające do wzmocnienia umiejętności adaptacyjnych i środowiskowych, celem radzenia sobie z kryzysem.

Projekt będzie realizowany w partnerstwie z Województwem Zachodniopomorskim- Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Szczecinie oraz powiatami kołobrzeskim, stargardzkim, szczecineckim, wałeckim, koszalińskim, goleniowskim i Miastem Koszalin. Całkowity budżet projektu wynosi 7 640 351,22 zł. Dla powiatu sławieńskiego budżet projektu wyniesie prawie 700 000,00 zł.

W ramach projektu wsparcie będzie „szyte” na miarę dla każdego uczestnika, by skupić się na potrzebach konkretnej osoby. W ramach RADiM wsparciem objęte będą dzieci, młodzież i ich opiekunowie. Planowane jest wyszkolenie Asystentów Dorastania w celu pomocy oferowanej młodym ludziom we wchodzeniu w dorosłość. Główne zadania projektu to podnoszenie umiejętności społecznych, wsparcie specjalistyczne, podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców/opiekunów, edukacja finansowa.

„Regionalna Akademia Dzieci i Młodzieży” będzie realizowana w latach 2021-2023, następnie po zakończeniu dotowania projektu przez kolejne trzy lata będzie utrzymana gotowość do realizacji zadań.

6. CELE, DZIAŁANIA, REALIZATORZY, WSKAŹNIKI I TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ukierunkowanego na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie sławieńskim.

Cele szczegółowe:

1. Promowanie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Wsparcie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu sławieńskiego.
3. Wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.
4. Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego poprzez współpracę z ośrodkami pomocy społecznej oraz Sądami Rodzinnymi.

CEL 1

Promowanie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej

Działania:

1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez:
  - a) publikowanie plakatów i artykułów w lokalnej prasie

Termin realizacji: raz w roku.

- b) organizowanie Dnia Rodzicielstwa Zastępczego

Termin realizacji: raz w roku.

- c) współpracę z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego

Termin realizacji: wg potrzeb.

2. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej

Termin realizacji: przez cały rok.

3. Tworzenie rodzin zawodowych zgodnie z wyznaczonym limitem na lata 2021 – 2023.

Termin realizacji: 4 rodziny przez 3 lata.

4. Prowadzenie procesu diagnostyczno – konsultacyjnego kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Termin realizacji: wg potrzeb.

5. Szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Termin realizacji: wg potrzeb.

Podmiot realizujący: PCPR w Sławnie

Podmioty wspierające: Zarząd powiatu sławieńskiego, ośrodki pomocy społecznej, lokalne media, rodziny, ośrodek adopcyjny.

Wskaźniki:

- Liczba kampanii i działań promocyjnych.
- Liczba rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
- Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych.
- Liczba nowych rodzin zastępczych.
- Liczba rodzin zakwalifikowanych do szkolenia na rodziny zastępcze.
- Liczba rodzin, które ukończyły szkolenie i uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne.

CEL 2

Wsparcie istniejących form pieczy zastępczej

Działania:

1. Udzielanie świadczeń finansowych obowiązkowych i fakultatywnych.

Termin realizacji: wg potrzeb.

2. Wsparcie rodzin opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Organizowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo – wychowawczych dla rodzin zastępczych.

Termin realizacji: wg potrzeb.

4. Integracja ze środowiskiem poprzez organizowanie pikniku dla rodzin zastępczych i dzieci.

Termin realizacji: raz w roku.

5. Organizowanie wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:

- a) tworzenie grup wsparcia,

Termin realizacji: raz na kwartał.

- b) udzielenie wsparcia specjalistycznego, w tym psychologicznego i prawnego,

Termin realizacji: przez cały rok.

6. Zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi oraz przy pracach gospodarczych na wniosek rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej, w której przebywa więcej niż 3 dzieci.

Termin realizacji: wg potrzeb.

7. Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe.

Termin realizacji: wg potrzeb.

Podmiot realizujący: PCPR w Sławnie

Wskaźniki:

- Liczba udzielonych świadczeń finansowych o charakterze obligatoryjnym i fakultatywnym.
- Liczba rodzin objętych opieką koordynatora.
- Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych oraz liczba uczestników tych szkoleń.
- Liczba organizowanych pikników dla rodzin zastępczych i dzieci oraz liczba osób uczestniczących.
- Liczba zorganizowanych grup wsparcia oraz liczba osób biorących w nich udział.
- Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym w tym: psychologicznym i prawnym.
- Liczba zatrudnionych osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi.
- Liczba rodzin pomocowych.

CEL 3

Wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Działania:

1. Zapewnienie wychowankom pomocy prawnej i psychologicznej.

Termin realizacji: wg potrzeb.

2. Udzielanie świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków.

Termin realizacji: zgodnie z Indywidualnym Programem Usamodzielnienia: pomoc na kontynuowanie nauki – raz w miesiącu, na zagospodarowanie – wg potrzeb.

3. Pomoc w tworzeniu i realizacji programu usamodzielnienia przy współpracy z opiekunem usamodzielnienia.

Termin realizacji: przez cały okres usamodzielnienia.

4. Wsparcie w uzyskaniu zatrudnienia oraz motywowanie do aktywnego poszukiwania zatrudnienia.

Termin realizacji: wg potrzeb.

5. Wsparcie w uzyskaniu mieszkania z zasobów gminy.

Termin realizacji: wg potrzeb.

6. Motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki po 18 roku życia.

Termin realizacji: na bieżąco.

Podmiot realizujący: PCPR w Sławnie

Podmioty wspierające: ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, opiekun usamodzielnienia, rodziny zastępcze, powiatowy urząd pracy, urząd gminy/miasta.

Wskaźniki:

- Liczba i kwota świadczeń przyznanych usamodzielnianym wychowankom na ich wnioski.
- Liczba usamodzielnianych wychowanków, którym została przyznana pomoc specjalistyczna na ich wnioski.
- Liczba usamodzielnianych wychowanków, którym udzielono pomocy w znalezieniu zatrudnienia na ich wnioski.
- Liczba usamodzielnianych wychowanków, którym udzielono pomocy w znalezieniu mieszkania z zasobów gminy, na ich wnioski.
- Liczba wychowanków motywowanych do kontynuowania nauki.

CEL 4

Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego

Działania:

1. Współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Pomoc w umożliwieniu kontaktów dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi (pod warunkiem, że sąd nie zadecyduje inaczej)

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Umożliwienie rodzicom biologicznym stosującym przemoc udziału w Programie Korekcyjno – Edukacyjnym.

Termin realizacji: raz w roku.

4. Umożliwienie mieszkańcom powiatu (w tym rodzicom biologicznym) korzystania z poradnictwa psychologicznego i prawnego.

Termin realizacji: przez cały rok.

Podmiot realizujący: PCPR w Sławnie

Podmioty wspierające: ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze, poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Wskaźniki:

- Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych.

- Liczba dzieci, z którymi utrzymują kontakt rodzice biologiczni oraz liczba rodziców kontaktujących się z dziećmi przebywającymi w rodzinnej pieczy zastępczej.
- Liczba urlopowań dzieci z pieczy rodzinnej do rodzin biologicznych.
- Liczba posiedzeń w sprawie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, w który uczestniczyli asystenci rodzin lub inni przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej.
- Liczba planów pomocy dziecku i modyfikacji oraz ocen sytuacji dziecka skonstruowanych we współpracy z asystentem rodziny.
- Liczba rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, którzy uczestniczyli w Programie Korekcyjno – Edukacyjnym dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie.
- Liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego i prawnego.

7. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2021-2023

Zgodnie z treścią art. 180 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 3 letnim powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej należy określić coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Przepis ten odnosi się do art. 56 cyt. ustawy, zgodnie z którym umowę z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki wskazane w art. 54 ust. 1 i 2 ustawy, zawiera się na wniosek rodziny w ramach ustalonego limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy.

Biorąc pod uwagę konieczność rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze powiat sławieński nakierowany jest na tworzenie rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych. Rodziną zawodową zgodnie z art. 54 ust. 1 może zostać rodzina zastępcza niezawodową spełniająca warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadająca opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza. Obecnie czynione są starania, aby 1 rodzina zastępcza niezawodowa mogła zostać przekształcona na rodzinę zawodową. Została ona ujęta w limicie rodzin zawodowych.

Planuje się, że w latach 2021 – 2023 powstaną 4 nowe rodziny zastępcze zawodowe.

Tabela nr 11. Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie sławieńskim na lata 2021 – 2023

Rok	Limit rodzin zastępczych zawodowych (zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).	Planowana ogólna liczba rodzin zastępczych zawodowych
2021	1 rodzina	5 rodzin
2022	1 rodzina	6 rodzin
2023	2 rodziny	8 rodzin

W razie zaistniałej potrzeby w systemie wsparcia dziecka i rodziny na terenie powiatu sławieńskiego dopuszcza się możliwość utworzenia rodzinnych domów dziecka w celu sprawnej organizacji opieki nad dzieckiem.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Samorząd powiatu.
2. Środki zewnętrzne z realizacji projektów.
3. Administracja rządowa (Ministerstwo).
4. Samorząd województwa.
5. Samorząd gminy.
6. Organizacje pozarządowe.
7. Inne podmioty / partnerzy działań/sponsorzy.

9. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów określone w Programie oraz poprzez analizę zmian w obszarze wspierania rodziny i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu sławieńskiego.

Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie Programu w ujęciu rocznym jest PCPR – ORPZ, które dokona oceny realizacji w corocznym sprawozdaniu z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, przedkładanym Panu Staroście oraz Radzie Powiatu.